

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Breviarium divisionis thesaurorum Karoli M. quam post obitum suum
abservari jussit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

Breviarium divisionis thesaurorum Karoli Magni Imperatoris, quam post obitum suum observari iussit.

Eginhartus in vita Karoli Magni.

Divisionem thesaurorum & pecuniæ ac vestium, aliarumque suppellectilium, coram amicis & ministris suis annis tribus antequam decederet fecit, contestatus eos ut post obitum suum à se facta distributio per illorum suffragium rata permaneret; quidque ex his quæ diviserat fieri vellet, breviario comprehendit, cujus ratio ac textus talis est.

IN nomine Domini Dei omnipotentis Patris, Filij, & Spiritus sancti. Incipit descriptio atque divisio quæ facta est à gloriosissimo atque piissimo Domino Karolo Imperatore Augusto anno ab incarnatione Domini nostri Iesu Christi DCCCXI. anno verò regni ejus in Francia XLIII. & in Italia XXXVI. imperij autem XI. Indictione quarta, quam pia & prudenti consideratione facere decrevit, & Domino annuente perfecit, de thesauris suis atque pecunia quæ in illa die in camera ejus inventa est. In qua illud præcipue præcavere voluit, ut non solum elemosynarum largitio, quæ solemniter apud Christianos de possessionibus eorum agitur, pro se quoque de sua pecunia ordine atque ratione perficeretur, sed etiam ut heredes sui, omni ambiguitate remota, quid ad se pertinere deberet liquidò cognoscerent, & sine lite atque contentione sua inter se competenti partitione dividere potuissent. Hac igitur intentione atque proposito omnem substantiam atque suppellectilem suam, quæ in auro & argento gemmisque & ornatu regio in illa, ut dictum est, die in camera ejus inveniri poterat, primò quidem trina divisione partitus est, deinde easdem partes subdividendo, de duabus partibus viginti & unam partem fecit, tertiam integram reservavit. Et duarum quidem partium in viginti & unam partem facta divisio tali ratione consilii ut quia in regno illius metropolitana civitates viginti & una esse noscuntur, unaquæque illarum partium ad unamquamque metropolim per manus heredum & amicorum suorum elemosynæ nomine perveniat, & Archiepiscopus qui tunc illius Ecclesiæ rector exstiterit, partem quæ ad suam Ecclesiam data est suscipiens,

cum suis suffraganeis partiat, eo scilicet modo ut tertia pars suæ sit Ecclesiæ, duæ verò partes inter suffraganeos dividantur. Harum divisionum, quæ ex duabus primis partibus factæ sunt, & juxta metropoleorum civitatum numerum viginti & una esse noscuntur, unaquæque ab altera sequestrata, semotim in suo reposito cum superscriptione civitatis ad quam perferenda est, recondita jacet. Nomina verò metropoleorum ad quas eadem elemosyna sive largitio facienda est, hæc sunt. Roma, Ravenna, Mediolanum, Forum Iulij, Gradus, Colonia, Moguntiacus, Iuvavum, quæ & Saltzburgus, Treveris, Senonas, Vefontion, Lugdunum, Rotomagus, Remis, Arelas, Vienna, Tarantasia, Ebrodunum, Burdegala, Turones, Bituricas. Unius autem partis, quam integram reservari voluit, talis est ratio ut illis duabus in supradictas divisiones distributis, & sub sigillo reconditis, hæc tertia in usu cotidiano servaretur, velut res quam nulla voti obligatione à dominio possidentis alienatam esse constaret, & hoc tamdiu quoadusque velille mansisset in corpore, vel usum ejus sibi necessarium judicaret. Post obitum verò suum aut voluntariam secularium rerum carentiam, eadem pars quatuor subdivisionibus secaretur, & una quidem earum supradictis viginti & unæ partibus adderetur, altera verò à filiis ac filiabus suis filiiisque ac filiabus filiorum suorum adsumpta, iusta & rationabili inter eos partitione divideretur, tertia verò consueto Christianis more in usum pauperum fuisset erogata, quarta simili modo nomine elemosynæ in servorum & ancillarum usibus palatii famulantium sustentatione distributa veniret. Ad hanc tertiam totius sum-

ma portionem, quæ similiter ut cetera ex auro & argento constat, adjungi voluit omnia ex aere & ferro aliisque metallis vasa atque utensilia, cum armis & vestibus, aliisque aut pretioso aut vili ad varios usus facto suppellectili, ut sunt cortinae, stragula, tapetia, filtra, coria, sagmata, & quicquid in camera atque vestiario ejus eo die fuisset inventum, ut ex hoc majores illius partis divisiones fierent, & erogatio elemosynæ ad plures pervenire potuisset. Capellam, id est ecclesiasticum ministerium, tam id quod ipse fecit atque congregavit, quam quod ad eum ex paterna hereditate pervenit, ut integrum esset, neque ulla divisione scinderetur, ordinavit. Si qua autem inveniuntur aut vasa aut libri aut alia ornamenta quæ liquidò constaret eidem capellæ ab eo conlata non fuisse, hæc qui habere vellet, dato justæ estimationis pretio emeret & haberet. Similiter & de libris, quorum magnam in bibliotheca sua copiam congregavit, statuit ut ab his qui eos habere vellet justo pretio fuissent redempti, pretiūque in pauperes erogatum. Inter ceteros thesauros atque pecuniam tres mensas argenteas & unam auream præcipuæ magnitudinis & ponderis esse constat. De quibus statuit atque decrevit ut una ex eis, quæ forma quadrangula descriptionem urbis Constantinopolitanæ continet, inter cetera donaria quæ ad hoc deputata sunt, Romanam ad basilicam beati Petri Apostoli de-

feratur, & altera, quæ forma rotunda Romane urbis effigie figurata est, Episcopo Ravennatis Ecclesiæ conferatur, tertiam, quæ ceteris & operis pulchritudine & ponderis gravitate multum excellit, quæ ex tribus orbibus connexa totius mundi descriptionem subtili ac minuta figuratione complectitur, & auream illam, quæ quarta esse dicta est, in tertiam illius & inter heredes suos atque in elemosynam dividendæ partis augmentum esse constituit. Hanc constitutionem atque ordinationem coram Episcopis, Abbatibus, Comitibusque, qui tunc præsentibus esse potuerunt, quorumque hic nomina descripta sunt, fecit atque constituit.

Episcopi, Hildebaldus, Richolfus, Arno, Vvolfarius, Bernoinus, Laidradus, Iohannes, Theodulfus, Iesse, Hetto, Huvalcaudus.

Abbatibus, Fridegifus, Adalungus, Engilbertus, Irmino, Georgius, Theodaldus, Adalelmus, Lautfredus. Comites, Vvalach, Meginher, Othulfus, Stephanus, Hunruocus, Burchardus, Maginhardus, Hatto, Richuinus, Eddo, Erchangarius, Geroldus, Bero, Hildegerus, Hrocholfus.

Hæc omnia filius ejus Hludouicus, qui divina ei iussione successit, inspecto eodem breviario, quam celerrimè poterat, post ejus obitum summa devotione adimplere curavit.

CAPITVLARE PRIMVM

ANNI DCCCXII

Brevis capitulorum quam Missi dominici habere debent ad exercitum promovendum.

C A P. I.

VT omnis liber homo qui quatuor mansos vestitos de proprio suo sive de alicujus beneficio habet, ipse se præparet, & ipse in hostem pergat, sive cum seniore suo. Qui verò tres mansos de proprio habuerit, huic adjungatur unus qui unum mansum habeat, & det illi adjutorium ut ille pro ambobus ire possit. Qui autem

duos mansos tantum de proprio habet, jungatur illi alter qui similiter duos mansos habeat, & unus ex eis, altero illi adjuvante, pergat in hostem. Qui etiam unum tantum mansum de proprio habet, adjungatur ei tres qui similiter habeant, & dent ei adjutorium, & ille tantum pergat. Tres verò qui illi adjutorium dederunt, domi remaneant.

Hh ij